

PROGRAM
WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNY

V Liceum Ogólnokształcącego w Mielcu

Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 1 w Mielcu

I. Wstęp

Zadania wychowawcze szkoły są podporządkowane nadrzędnemu celowi, jakim jest wszechstronny rozwój Ucznia w wymiarze emocjonalnym, społecznym, kulturalnym, moralnym, ekologicznym, zdrowotnym i intelektualnym. Szkoła jako środowisko wychowawcze ma za zadanie wspomagać uczniów w osiągnięciu wszechstronnego rozwoju, kształtować postawy, umożliwić korygowanie deficytów w celu optymalizacji osiągnięć edukacyjnych uczniów oraz zapobiegać zagrożeniom poprzez profilaktykę, przeciwdziałanie istniejącym zagrożeniom i wsparcie uczniów, dzieci przedszkolnych w trudnych sytuacjach.

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny opracowany został na podstawie:

- 1) przeprowadzonej analizy i oceny sytuacji dydaktyczno-wychowawczej w szkole
- 2) obserwacji zachowań uczniów na zajęciach dydaktycznych, praktycznych, pozalekcyjnych, wycieczkach, uroczystościach szkolnych, w bibliotece szkolnej, na korytarzach w czasie przerw, na boiskach i halach sportowych, w drodze do i ze szkoły
- 3) analizy wybranych dokumentów szkolnych- protokołów zespołów przedmiotowych, zapisów w dziennikach lekcyjnych, zeszytach wychowawczych
- 4) analizy frekwencji w dziennikach lekcyjnych
- 5) analiza dokumentacji szkolnej i wychowawczej
- 6) konsultacji pedagogów szkolnych i psychologa szkolnego
- 7) rozmów z nauczycielami, wychowawcami klas, rodzicami

1) Założenia ogólne

Od roku szkolnego 2017/2018 działalność edukacyjna szkoły określona będzie przez:

- szkolny zestaw programów nauczania,
- program wychowawczo-profilaktyczny szkoły..

Szkolny zestaw programów nauczania oraz program wychowawczo-profilaktyczny szkoły mają tworzyć spójną całość i muszą uwzględniać wszystkie wymagania opisane w podstawie programowej. Ich przygotowanie i realizacja są zadaniami zarówno całej szkoły, jak i każdego nauczyciela. Oprócz realizacji zadań wychowawczych i profilaktycznych nauczyciele mają obowiązek podejmowania działań opiekuńczych odpowiednio do istniejących potrzeb.

Realizacja zadań zawartych w programie spoczywa na wszystkich wychowawcach, nauczycielach, pielęgniarce szkolnej, pracownikach administracji i obsługi szkoły przy współpracy z rodzicami i lokalnymi instytucjami pomocowymi.

Dyrektor i wicedyrektorzy:

- monitorują pracę nauczycieli, wychowawców klas, pedagoga, psychologa w zakresie wychowania i profilaktyki
- diagnozują oczekiwania uczniów i rodziców dotyczące wychowania i profilaktyki
- utrzymują współpracę z instytucjami wspomagającymi i inicjującymi działania profilaktyczne
- wspierają wychowawców i nauczycieli w pracy wychowawczej
- analizują wyniki nauczania, klasyfikacji oraz frekwencji w celu ustalenia przyczyn niepowodzeń szkolnych
- organizują przedsięwzięcia w zakresie edukacji zdrowotnej, zagrożeń i uzależnień.

Nauczyciele:

- stanowią model do naśladowania
- w kontaktach z uczniami kierują się zasadami skutecznej komunikacji
- w ramach swoich przedmiotów starają się realizować treści z poszczególnych obszarów oddziaływań profilaktycznych
- podnoszą kwalifikacje i zdobywają nowe umiejętności w zakresie działań profilaktycznych i wychowawczych.

Wychowawcy klas:

- diagnozują sytuację wychowawczą i edukacyjną uczniów
- integrują zespół klasowy
- realizują podczas godzin wychowawczych tematykę o charakterze wychowawczo-profilaktycznym
- wykonują zadania w zakresie wychowania i profilaktyki we współpracy z rodzicami
- znają i wspierają wychowanka w sytuacjach problemowych
- prowadzą działania z zakresu pedagogizacji rodziców
- poszerzają swoją wiedzę w oparciu o dostępną literaturę w dziedzinie wychowania i profilaktyki

- realizują znane programy edukacyjno-profilaktyczne
- udzielają pomocy i wsparcia rodzicom

Pedagog i psycholog szkolny:

- diagnozują i udzielają wsparcia uczniom z trudnościami w nauce i zachowaniu
- udzielają wsparcia uczniom w eliminowaniu napięć emocjonalnych związanych z niepowodzeniami szkolnymi, rodzinnymi i osobistymi
- uczestniczą w godzinach wychowawczych realizując tematykę o charakterze profilaktycznym i psychoedukacyjnym
- organizują spotkania młodzieży ze specjalistami takimi jak policjant i profilaktyk
- wspierają wychowawców i nauczycieli w działaniach profilaktyczno-wychowawczych
- koordynują działania profilaktyczne na terenie szkoły
- współpracują z instytucjami pomocowymi
- udzielają pomocy i wsparcia rodzicom

Rodzice:

- współpracują z wychowawcami, nauczycielami i pedagogiem szkolnym, psychologiem szkolnym w zakresie podejmowania działań profilaktyczno-wychowawczych
- korzystają z pomocy i wsparcia dyrekcji, pedagogów, psychologa, wychowawcy, nauczycieli oraz pielęgniarek szkolnych w zakresie profilaktyki
- opiniują działania w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa ich dzieciom przez szkołę

Pielęgniarka szkolna:

- udziela pomocy przedmedycznej
- uczestniczy we wszystkich strategiach profilaktyki
- współpracuje z dyrekcją, nauczycielami, wychowawcami, pedagogami i psychologiem oraz rodzicami

Pracownicy administracji i obsługi szkoły:

- dbają o bezpieczeństwo uczniów
- znają i stosują w sytuacjach problemowych sposoby interwencji według przyjętych strategii zawartych w programie
- uczestniczą w działalności informacyjnej.

2) Pojęcie wychowania i profilaktyki

Wychowanie, to wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które powinno być wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży.

Pierwszeństwo w wychowywaniu dziecka mają jego rodzice lub prawni opiekunowie. To oni przede wszystkim kształtują jego charakter, przekazują doświadczenia, kształtują system wartości; szkoła pełni funkcję wspomagającą.

Nauczyciele wspierają rodziców w dziedzinie wychowania. Celem ogólnym wychowania jest wszechstronny rozwój osobowy uczniów, ich zdolności umysłowych oraz fizycznych, a także talentów.

Dbłość szkoły o rozwój emocjonalny, intelektualny, społeczny, duchowy i zdrowotny ucznia powinna przygotować go do prawidłowego funkcjonowania we współczesnym świecie. Wychowanie młodego człowieka stanowi integralną część pracy każdego nauczyciela. Zadaniem naszej szkoły jest wyposażenie młodego człowieka w umiejętności niezbędne do funkcjonowania w rozwijającym się świecie i kontynuowania nauki. Nasza szkoła w swoich działaniach realizuje funkcję dydaktyczną, wychowawczą oraz opiekuńczą, a tworząc bogatą ofertę edukacyjną zaspokaja potrzeby uczniów oraz ich rodziców.

Profilaktyka to podejmowanie działań, skierowanych do różnych grup, we współpracy z różnymi środowiskami i instytucjami które mają na celu zapobieganie pojawieniu się lub rozwojowi zaburzeń, chorób lub innych niekorzystnych zjawisk społecznych. Działania profilaktyczne prowadzone są na trzech poziomach, w zależności od stopnia ryzyka:

Profilaktyka uniwersalna skierowana jest do wszystkich uczniów, bez względu na stopień ryzyka – całej społeczności szkolnej. Podejmowane działania skupiają się wokół zagadnień związanych z promocją zdrowego stylu życia, rozwijaniem postawy dbałości o zdrowie własne i innych ludzi, umiejętności dokonywania świadomych wyborów. To również rozwijanie postawy asertywności, kształtowanie umiejętności radzenia sobie z emocjami w sytuacji przeżywania trudnych sytuacji życiowych. Profilaktyka uniwersalna ma na celu przeciwdziałanie pierwszym próbom podejmowania zachowań ryzykownych lub opóźnienie inicjacji. Działania z zakresu profilaktyki uniwersalnej realizowane są przede wszystkim przez nauczycieli, pedagogów i psychologów szkolnych.

Profilaktyka selektywna skierowana jest do grupy zwiększonego ryzyka, czyli do osób, które w stopniu wyższym niż przeciętny są narażone na rozwój zaburzeń. Profilaktyka selektywna koncentruje się na zagrożonych grupach młodzieży, osobach, które cechuje wysoka ekspozycja na czynniki ryzyka. Celem jest tworzenie warunków, które umożliwiają wycofanie się z zachowań ryzykownych. Działania w zakresie profilaktyki selektywnej prowadzone są przez psychologów i pedagogów szkolnych, specjalistów w poradniach psychologiczno- pedagogicznych, a także wykwalifikowanych realizatorów programów profilaktycznych.

Profilaktyka wskazująca skierowana jest do grupy, w której rozwinęły się już symptomy zaburzeń, w tym związane z uzależnieniem od substancji psychoaktywnych. Obejmuje ona działania interwencyjne i terapeutyczne, mające na celu zablokowanie pogłębiania się zaburzeń i zachowań destrukcyjnych oraz umożliwienie powrotu do prawidłowego funkcjonowania społecznego (resocjalizacja).

Według założeń programu, w szkole będzie prowadzona przede wszystkim profilaktyka uniwersalna wobec uczniów wymagających bardziej zaawansowanej aktywności –szkoła przewiduje działania z zakresu profilaktyki selektywnej.

3) Podstawa prawna

1. Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r.
2. Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich z dnia 26 października 1982 r.
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
4. Konwencji o Prawach Dziecka z dnia 20 listopada 1989r. (art. 3, 19, 33).
5. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego.
6. Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r.
7. Rozporządzenie MENiS z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem.
8. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii.
9. Rozporządzenie MEN z dnia 9 lutego 2007r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół.

10. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2009 r. Nr 4, poz. 17)
11. Ustawa z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, znowelizowana ustawą z dnia 8 października 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej.
12. Ustawa z dnia 8 kwietnia 2010 r. o zmianie ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych oraz ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej.
13. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010r w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego.
14. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013r. w sprawie udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach, placówkach.
15. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii.
16. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej.

4) Wizja szkoły

Zadaniem współczesnej szkoły winno być zapewnienie każdemu uczniowi warunków niezbędnych do jego rozwoju, umożliwienie mu rozwinięcia jego zdolności i umiejętności, oraz przygotowanie go do pełnienia obowiązków rodzinnych i obywatelskich. Szkoła powinna dostrzec, jakie talenty posiada dany uczeń i pracować nad ich rozwojem i przygotować człowieka do życia w społeczeństwie, oraz nauczyć go pokonywania i rozwiązywania konfliktów. Należy w procesie dydaktyczno-wychowawczym uwzględnić zmiany zachodzące w funkcjonowaniu rodziny, modelu zachowania się młodzieży i zakresie jej zainteresowań. Winno się także uwzględnić sugestie młodzieży pragnącej przejrzystego uregulowania wzajemnych relacji między domem, nauczycielami i uczniami, oraz sprecyzowania ich

praw i obowiązków. Wprowadzenie wypracowanych wspólnie zasad przyczyni się do stworzenia w naszej szkole atmosfery wzajemnej życzliwości i przyjaźni połączonej jednocześnie z konsekwencją wymagań. Szkoła powinna stać się centrum kultury promować zdrowego stylu życia, dbać o bezpieczeństwo swoich uczniów i wychowywać do samodzielności i odpowiedzialności.

5) Model absolwenta

Absolwent V Liceum Ogólnokształcącego jest:

- **aktywny**: posiada zainteresowania i pasje, jest twórczy, ciekawy świata, korzysta z różnych źródeł informacji, wykorzystuje zdobytą wiedzę;
- **odpowiedzialny**: samodzielnie rozwiązuje problemy, potrafi przewidzieć konsekwencje podejmowanych działań;
- **otwarty**: potrafi uważnie słuchać, efektywnie współpracuje w grupie, prezentuje swój punkt widzenia i szanuje poglądy innych;
- **tolerancyjny**: szanuje inne rasy i nacje oraz ich poglądy, jest wrażliwy na potrzeby drugiego człowieka;
- **świadomy swoich praw i praw innych ludzi**: zna swoją wartość, swoje prawa, zna i respektuje prawa innych.

Absolwent V Liceum Ogólnokształcącego posiada umiejętności:

- **Poznawcze** – wykształcił w sobie argumentację do dalszego kształcenia się, do podwyższania kwalifikacji w zawodzie i nowych specjalizacjach.
- **Komunikacyjne** – uważnie słucha i prowadzi dyskusje, sprawnie wyraża się w mowie i piśmie, posługuje się sprawnie językiem obcym, posługuje się nowoczesnymi technologiami informacyjno – komunikacyjnymi, posiada umiejętność wyszukiwania, selekcjonowania i krytycznej analizy informacji, jest przygotowany do pracy zespołowej.
- **Uczenia się** – umie korzystać z różnych źródeł wiedzy i informacji, potrafi samodzielnie się uczyć, przygotowywać się do różnego rodzaju sprawdzianów i egzaminów, rozpoznaje własne potrzeby edukacyjne.
- **Praktyczne** – potrafi wykorzystać posiadane wiadomości podczas wykonywania zadań i rozwiązywania problemów, potrafi wykonywać swój wybrany i wyuczony zawód, zna

zasady bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ergonomii i organizacji pracy, jest przygotowany do uprawiania sportu w wybranych dziedzinach, do działań rekreacyjnych, do czynnego wypoczynku w obiektach sportowych i na wolnym powietrzu.

- **Społeczne** - organizuje pracę własną, umie pracować w zespole i w grupie, potrafi organizować imprezę sportową, społeczną i kulturalną, umie korzystać z ofert kulturalnych, potrafi włączyć się do akcji społecznych i akcji na rzecz pomocy innym, zna ogólne zasady prawa zawarte w Konstytucji RP oraz zasady demokracji, potrafi dostrzec i diagnozować problemy społeczne, potrafi poruszać się na rynku pracy, komunikować się z pracodawcą i tworzyć podstawy nowych przedsięwzięć, potrafi sprawnie i odpowiedzialnie funkcjonować we współczesnym świecie.

6) Cele ogólne

- a) wspomaganie ucznia w rozwoju poznawczym, emocjonalnym, duchowym, społecznym i fizycznym
- b) budowanie postawy prozdrowotnej i zdrowego stylu życia;
- c) kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie należy do jednych z najważniejszych wartości w życiu;
- d) wzmocnianie wśród uczniów i wychowanków więzi ze szkołą oraz społecznością lokalną;
- e) rozwijanie i wspieranie działalności wolontarystycznej.

7) Cele szczegółowe

Uczeń naszej szkoły:

- a) jest życzliwy, dostrzega potrzeby drugiego człowieka,
- b) udziela pomocy rówieśnikom,
- c) szanuje ludzi i respektuje ich prawa,
- d) jest tolerancyjny wobec drugiego człowieka;
- e) jest odpowiedzialny,
- f) potrafi rozwiązywać konflikty,
- g) potrafi sobie radzić z trudnymi uczuciami (złość, gniew, strach),
- h) jest asertywny,
- i) potrafi komunikować się z innymi, dyskutować, bronić i uzasadniać własny punkt widzenia,
- j) godnie reprezentuje szkołę na zewnątrz,
- k) kieruje się miłością do Ojczyzny, poszanowaniem dla polskiego dziedzictwa kulturowego przy jednoczesnym otwarciu na kultury Europy i świata,

- l) czuje się bezpiecznie w swoim środowisku szkolnym,
- m) odróżnia dobro od zła,
- n) dba o higienę osobistą, estetykę ubioru, pomieszczeń,
- o) może rozwijać swoje zdolności i zainteresowania, być kreatywnym.

8) Diagnoza środowiska wychowawczo-profilaktycznego szkoły

Identyfikacja czynników ryzyka i chroniących w poszczególnych obszarach

Czynniki ryzyka:

1. Środowisko szkolne:
 - a) niepowodzenia w nauce
 - b) wagary
 - c) używki w szkole (zwłaszcza papierosy)
 - d) naruszanie norm społecznych
 - e) wulgaryzmy
 - f) wandalizm
 - g) agresja
 - h) kryzys autorytetów
 - i) zaburzenia psychiczno-fizyczne
 - j) brak właściwych relacji między uczniami i nauczycielami
 - k) destrukcyjne grupy młodzieżowe

2. Środowisko rodzinne:
 - a) brak autorytetów i wzorów do naśladowania
 - b) trudna sytuacja materialna, bezrobocie
 - c) brak umiejętności wychowawczych
 - d) choroba w rodzinie
 - e) uzależnienie i współuzależnienie od środków psychoaktywnych
 - f) przemoc w rodzinie
 - g) konflikt między pokoleniami
 - h) emigracja ekonomiczna

3. Środowisko rówieśnicze:

- a) brak akceptacji w grupie
- b) przemoc w grupie
- c) przestępczość
- d) niewłaściwe spędzanie czasu wolnego
- e) chęć dominacji w grupie
- f) używanie środków psychoaktywnych
- g) brak właściwych relacji międzyrówieśniczych
- h) destrukcyjny wpływ środków masowego przekazu

4. Środowisko lokalne:

- a) brak zdrowych relacji międzyludzkich
- b) niewłaściwy styl życia
- c) łatwy dostęp do środków psychoaktywnych
- d) brak kontroli społecznej
- e) niewłaściwa współpraca między instytucjami wspierającymi rozwój dziecka
- f) brak skutecznych uregulowań prawnych
- g) bezrobocie

Czynniki chroniące:

1. Środowisko szkolne:

- a) przyjazna atmosfera panująca w szkole
- b) dobre relacje uczniów w klasie i w szkole
- c) poczucie bezpieczeństwa uczniów na terenie szkoły i poza nią
- d) przygotowanie oferty zajęć pozalekcyjnych na terenie szkoły
- e) zaangażowanie uczniów w działalność społeczną i kulturalną w szkole

2. Środowisko rodzinne:

- a) dobre relacje uczniów z rodzicami
- b) częste i systematyczne rozmowy rodziców z dziećmi
- c) zaangażowanie rodziców w sprawy szkolne dziecka

3. Środowisko rówieśnicze:

- a) dezaprobata dla zachowań odbiegających od norm społecznych

- b) świadomość społecznych zagrożeń
- c) posiadanie dobrych relacji rówieśniczych

4. Środowisko lokalne:

- a) preferowanie zdrowego stylu życia w szczególności zdrowego odżywiania
- b) udział w praktykach i uroczystościach religijnych
- c) poszanowanie prawa, norm, wartości i autorytetów
- d) przestrzeganie prawa

II. Działania wychowawczo-profilaktyczne

1) Charakterystyka obszarów działań wychowawczo-profilaktycznych

Działalność wychowawczo-profilaktyczna w naszej szkole polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganiu ucznia w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

- a) **fizycznej** - ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych;
- b) **psychicznej** - ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, ukształtowanie postaw sprzyjających wzmocnieniu zdrowia własnego i innych ludzi, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi zdrowia, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności;
- c) **społecznej** - ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz ćwiczeniu umiejętności wypełniania ról społecznych;
- d) **aksjologicznej** - ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia.

Działania wychowawczo-profilaktyczne do realizacji podczas godzin do dyspozycji wychowawcy wpisują się w powyższe obszary wspomagania ucznia w rozwoju.

2) Plan działań wychowawczo-profilaktycznych

Tabela nr 1. Treści wychowawczo – profilaktyczne do realizacji podczas zajęć lekcyjnych z poszczególnych przedmiotów w obszarze zdrowie – edukacja zdrowotna w liceum.

Wszystkie przedmioty obowiązujące w toku kształcenia w VLO	Cele szczegółowe – spodziewane rezultaty działań w danym obszarze (umiejętności ucznia). Uczeń:	Działania szczegółowe nauczycieli w ramach poszczególnych przedmiotów
Język polski	<ul style="list-style-type: none"> • Uczeń rozpoznaje zachowania służące zdrowiu fizycznemu i psychicznemu • Uczeń wskazuje wartość wędrówek górskich: ruch na świeżym powietrzu, relaksujący wpływ piękna natury na psychikę człowieka • Uczeń zna korzyści płynące z równowagi między pracą a odpoczynkiem 	<ul style="list-style-type: none"> • Omówienie korzyści płynących z zachowania postawy stoickiej, ukazanej w pieśniach Horacego , Jana Kochanowskiego oraz poetów współczesnych • Analiza modernistycznej poezji, przedstawiającej krajobrazy Tatr • analiza sytuacji Joasi Podborskiej z powieści „Ludzie bezdomni”, która uległa przepracowaniu i doświadczyła obniżonego nastroju
Historia	<ul style="list-style-type: none"> • Uczeń rozumie, że trudne warunki życia w starożytności i średniowieczu sprawiały, że długość życia człowieka była znacznie krótsza niż teraz. • Uczeń rozumie wpływ wynalazków i odkryć w medycynie na postęp w ochronie zdrowia. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nauczyciel opisuje warunki życia w tamtych czasach, • Zapoznanie uczniów z największymi wynalazkami w historii medycyny.
Wiedza o kulturze	<ul style="list-style-type: none"> • Wpływ aktywnego spędzania czasu poprzez sztukę na rozwój osobowości 	<ul style="list-style-type: none"> • Wykład na temat sposobów spędzania czasu w kontakcie ze sztuką.
Wiedza o społeczeństwie	<ul style="list-style-type: none"> • Zna zasady bezpiecznego podróżowania po Europie i świecie • Zna zasady bezpiecznego zachowania w sytuacji zagrożenia 	<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie z zasadami obowiązującymi w UE – przegląd najważniejszych procedur i przepisów (prezentacja multimedialna) • Zapoznanie ze sposobami bezpiecznego zachowania w sytuacji zagrożenia – wykorzystanie filmu „Unikanie zagrożeń”
Religia	<ul style="list-style-type: none"> • Wskazuje na poszanowanie ludzkiego życia i zdrowia od chwili poczęcia aż do naturalnej śmierci 	<ul style="list-style-type: none"> • Pogadanki, dyskusje, rozmowy na temat wartości ludzkiego życia, troski o zdrowie i życie • Sporządzenie wystawy plastycznej „Św. Jan Paweł II orędownik życia”
Matematyka	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi rozpoznać zachowania korzystne i niekorzystne dla swojego zdrowia • Kształtowanie postawy uczniów nastawionej na rozwiązania – charakteryzującej się samoświadomością, wyobraźnią, kreatywnością. • zna i przestrzega podstawowych zasad higieny ciała i ubioru 	<ul style="list-style-type: none"> • Przeprowadzenie pogadanki na temat zachowań podczas zajęć • przeprowadzenie wykładu na temat zasad higieny osobistej

Biologia	<ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie z podstawowymi zasadami dbałości o zdrowie własne i innych, kształtowanie umiejętności kreowania środowiska sprzyjającego zdrowemu stylowi życia; • zapoznanie z zasadami zdrowego, racjonalnego odżywiania się, higieny osobistej i aktywności fizycznej; 	<ul style="list-style-type: none"> • Przeprowadzenie pogadanek i lekcji na dany temat
Geografia	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny głodu i niedożywienia na świecie • opisuje problemy wyżywienia ludności świata na podstawie różnych źródeł • porównuje i uzasadnia strukturę spożycia żywności w państwach wysoko i słabo rozwiniętych gospodarczo • analizuje rozmieszczenie obszarów niedoboru i nadwyżek żywności • wyjaśnia przyczyny i skutki występowania chorób na świecie • charakteryzuje choroby cywilizacyjne, w tym otyłość • analizuje geograficzne uwarunkowania stanu zdrowia ludności świata • wymienia główne przyczyny zgonów na świecie • omawia czynniki różnicujące długość życia kobiet i mężczyzn w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • wykonanie portfolio: <i>Sposoby ograniczania głodu na świecie</i> • dyskusja dydaktyczna: <i>Zielona rewolucja (Spojrzenie z bliska)</i> • multimedialne programy edukacyjne • roczniki statystyczne lub inne opracowania statystyczne • dyskusja: <i>Wpływ niewłaściwego odżywiania się i stylu życia młodzieży na jej zdrowie</i>
Chemia	<ul style="list-style-type: none"> • Doskonali umiejętności wykorzystywania wiedzy na temat wczesnej identyfikacji zagrożeń podczas doświadczeń chemicznych. • Kształtuje postawę nastawioną na rozwiązania – charakteryzującą się kreatywnością i wyobraźnią. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zasady bhp na lekcjach chemii. • Inspirowanie uczniów do szukania różnych rozwiązań zadań problemowych.
Fizyka	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie potrzebę ruchu dla prawidłowego rozwoju i funkcjonowania organizmu 	
Język angielski	<ul style="list-style-type: none"> • Potrafi nazwać części ciała, zna nazwy chorób i towarzyszące im objawy oraz sposoby zapobiegania chorobom • Potrafi rozmawiać o swoich dolegliwościach • Potrafi wymienić zdrowe i niezdrowe potrawy i produkty żywieniowe • Umie podać przepis na daną potrawę • Umie rozmawiać na temat diety i higienicznego trybu życia • Potrafi rozmawiać na temat niepełnosprawności i niesieniu pomocy 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentacja słownictwa związanego z częściami ciała, chorobami, objawami i profilaktyką • wprowadzanie elementów dramy podczas lekcji – dialogi u lekarza • tworzenie prezentacji multimedialnych • wykorzystywanie mediów do przedstawiania danej tematyki • scenki maturalne z uwzględnieniem tematyki zdrowia • tworzenie wypowiedzi pisemnych (listy, rozprawki, artykuły) związanych z tematyką zdrowia

	<ul style="list-style-type: none"> • Rozumie zagrożenia wynikające z uzależnień • Potrafi rozmawiać o profilaktyce uzależnień • Zna system ochrony zdrowia w UK 	
Język hiszpański	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie i poprawnie zapisuje słownictwo dotyczące żywności, żywienia i stylu życia, środków leczniczych i leków, odczuć fizycznych, chorób i ich symptomów i aktywności fizycznej • posiada wiadomości na temat diety śródziemnomorskiej i hiszpańskiej służby zdrowia • potrafi porównać różne diety i style życia 	<ul style="list-style-type: none"> • Kształcenie u uczniów zdrowego trybu życia, czyli uświadamianie roli zdrowego żywienia oraz aktywności fizycznej;
Język niemiecki	<ul style="list-style-type: none"> • Wie, na czym polega higieniczny tryb życia 	<ul style="list-style-type: none"> • Na podstawie niemieckojęzycznych tekstów oraz słuchowisk uczeń zapoznawany jest z zachowaniami oraz czynnościami składającymi się na zdrowy tryb życia oraz zostaje ostrzeżony przed negatywnymi skutkami różnego rodzaju uzależnień
Wychowanie fizyczne	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie związek aktywności fizycznej ze zdrowiem • potrafi utrzymać wysoki poziom wydolności fizycznej oraz sprawności kondycyjnej i koordynacyjnej • posiada umiejętności osobiste i społeczne sprzyjające zdrowiu i bezpieczeństwu • wyjaśnia czym jest zdrowie; wymienia czynniki, które wpływają pozytywnie i negatywnie na zdrowie i samopoczucie, oraz wskazuje te na które może mieć wpływ 	<ul style="list-style-type: none"> • nauczyciel omawia znaczenie prowadzenia zdrowego trybu życia i wprowadzenie prozdrowotnych zachowań w aktywności fizycznej na lekcji i poza nią

Tabela nr 2. Treści wychowawczo – profilaktyczne do realizacji podczas zajęć lekcyjnych z poszczególnych przedmiotów w **obszarze relacje – kształtowanie postaw społecznych w liceum.**

Wszystkie przedmioty obowiązujące w toku kształcenia w VLO	Cele szczegółowe – spodziewane rezultaty działań w danym obszarze (umiejętności ucznia). Uczeń:	Działania szczegółowe nauczycieli w ramach poszczególnych przedmiotów
Język polski	<ul style="list-style-type: none"> • Uczeń wskazuje wartość działań mających na celu niesienie pomocy ludziom biednym, chorym, bezradnym • Uczeń wskazuje zasady, którymi powinni kierować się politycy 	<ul style="list-style-type: none"> • Charakterystyka Stanisława Wokulskiego z powieści B. Prusa „Lalka”, społecznika realizującego hasła pracy organicznej, pracy u podstaw, emancypacji kobiet, asymilacji

	<ul style="list-style-type: none"> • Uczeń omawia wartość tradycji i obyczajów jako elementów tworzących wspólnotę 	<p>mniejszości narodowych</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analiza pieśni Jana Kochanowskiego „Wy, którzy pospolitą rzeczą władacie” oraz charakterystyka Szymona Gajowca z powieści S. Żeromskiego „Przedwiośnie” • Omówienie znaczenia tradycji i obyczajów w eposie Adama Mickiewicza „Pan Tadeusz” oraz w powieści Wł. St. Reymonta „Chłopi”
Historia	<ul style="list-style-type: none"> • Potrafi dokonać oceny władców Polski i Europy, którzy wywarli wpływ na losy państwa polskiego, • Zna działalność słynnych Polaków w XIX i XX wieku walczących o wolność i demokrację w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie z działalnością polityczną, kulturalną i gospodarczą osób zasłużonych dla Polski poprzez: pokaz filmów, prezentacji, wycieczki edukacyjne.
Wiedza o kulturze	<ul style="list-style-type: none"> • Podnoszenie poczucia własnej wartości poprzez określanie osobistego potencjału • Rozwijanie kompetencji w zakresie wykorzystania różnych form grupowej pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • Podanie pozytywnych wzorców w dziedzinie kultury na poziomie liceum. • Burza mózgów i dyskusja na lekcji o twórczej postawie w środowisku szkolnym.
Wiedza o społeczeństwie	<ul style="list-style-type: none"> • Uczeń wyjaśnia demokratyczne zasady i procedury oraz stosuje je w codziennym życiu, • Zna prawa człowieka i sposoby ich ochrony • Odczuwa więź ze wspólnotą lokalną, narodową 	<ul style="list-style-type: none"> • Wykorzystanie materiałów źródłowych i multimedialnych. • Wykorzystanie materiałów źródłowych i multimedialnych. • Wycieczka po Mielcu i zwiedzania miejsc ważnych dla wspólnoty lokalnej i powiązanej z nią wspólnoty narodowej.
Religia	<ul style="list-style-type: none"> • Wskazuje na poszanowanie ludzkiego życia i zdrowia od chwili poczęcia aż do naturalnej śmierci 	<ul style="list-style-type: none"> • Pogadanki, dyskusje, rozmowy na temat wartości ludzkiego życia, troski o zdrowie i życie • Sporządzenie wystawy plastycznej „Św. Jan Paweł II orędownik życia”
Matematyka	<ul style="list-style-type: none"> • Kształtowanie umiejętności właściwej komunikacji, stanowiącej podstawę współdziałania. • Kształtowanie otwartości na doświadczenia innych ludzi, ich sposobów rozwiązywania problemów, na nową wiedzę. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwijanie umiejętności poszukiwania takich rozwiązań, które stwarzają korzyści dla obydwu stron. • Rozwijanie potrzeby ciągłego doskonalenia siebie jako jednostki, członka rodziny i społeczeństwa.
Geografia	<ul style="list-style-type: none"> • proponuje działania mające na celu zmniejszenie dysproporcji w rozwoju społeczno-gospodarczym krajów oraz regionów, • wskazuje i uzasadnia pozytywne i negatywne skutki globalizacji • opisuje problem uchodźstwa na wybranych przykładach • wyjaśnia skutki starzenia się społeczeństwa • przewiduje społeczno-gospodarcze skutki starzenia się polskiego społeczeństwa 	<ul style="list-style-type: none"> • analizowanie informacji dotyczących współczesnych migracji zagranicznych • dyskusja dydaktyczna: <i>Przyczyny i skutki globalizacji</i> • analizowanie piramid wieku i płci różnych typów społeczeństw zamieszczonych w podręczniku <ul style="list-style-type: none"> ○ analizowanie diagramów dotyczących struktury demograficznej Polski umieszczonych w podręczniku ○ analizowanie infografiki <i>Polscy</i>

	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje wielkość, przyczyny i skutki migracji zagranicznych Polaków po wejściu do UE 	<p><i>emigranci zarobkowi</i> umieszczonej w podręczniku</p>
Chemia	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwijają zaangażowanie w różne formy aktywności np. koło zainteresowań chemicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zachęcanie uczniów do rozwijania swoich pasji i zainteresowań.
Fizyka	<ul style="list-style-type: none"> • kształtowanie takich zdolności jak współpraca z rówieśnikami, respektowanie ustalonych zasad przy wykonywaniu doświadczeń i zadań w grupach. 	<ul style="list-style-type: none"> • w trakcie pracy nauczyciel wzmacnia poczucie odpowiedzialności za wynik w grupie, reaguje na każde niewłaściwe zachowanie ucznia.
Język angielski	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi wymienić okresy życia, członków rodziny, czynności życia codziennego, formy spędzania czasu wolnego, święta i uroczystości • potrafi mówić o różnych stylach życia wydając opinie na ich temat • Umie nazwać konflikty i problemy w rodzinie, szkole, środowisku lokalnym i międzynarodowym • Zna strukturę państwa, urzędy, organizacje społeczne i międzynarodowe, • Potrafi nazwać rodzaje przestępstw i przestępców, zna sposoby zapobiegania przestępczości • Potrafi wymienić organizacje polityczne w państwie, zna przywódców państwa, zna podstawowe pojęcia związane z gospodarką); • Zna elementy wiedzy o krajach obszaru nauczanego języka oraz o kraju ojczystym, z uwzględnieniem kontekstu międzykulturowego oraz tematyki integracji europejskiej, w tym znajomość problemów pojawiających się na styku różnych kultur i społeczności. 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentacja słownictwa związanego z relacjami i kształtowaniem postaw społecznych • wprowadzanie elementów debaty i dyskusji podczas lekcji, uzasadnianie własnej opinii • tworzenie prezentacji multimedialnych • wykorzystywanie mediów do przedstawiania danej tematyki • scenki maturalne z uwzględnieniem tematyki państwa i społeczeństwa • tworzenie wypowiedzi pisemnych (listy, rozprawki, artykuły) związanych z tematyką państwa i społeczeństwa
Język hiszpański	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi podać informacje dotyczące pochodzenia, relacji rodzinnych, charakteru, zawodu i wyglądu zewnętrznego, • potrafi podać informacje o sobie, zna formy i zasady użycia form grzecznościowych 	<ul style="list-style-type: none"> • Nauczyciel kształtuje u ucznia poczucie przynależności do klasy, szkoły, stawia na autonomię ucznia, zachęca do wykonywania zadań i projektów
Język niemiecki	<ul style="list-style-type: none"> • Potrafi nazwać swoje stany emocjonalne, sympatię i antypatię; 	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza tekstów i dialogów niemieckojęzycznych umożliwia uczniom identyfikację z przeżywanymi przez siebie stanami emocjonalnymi oraz

	<ul style="list-style-type: none"> Wyraża chęć zajęcia stanowiska oraz działania w ważnej dla niego światopoglądowo sprawie 	<p>poinformowanie o nich</p> <ul style="list-style-type: none"> Analiza tekstu o działalności organizacji Greenpeace' ma na celu uwrażliwienie młodego człowieka na problemy współczesnego świata oraz wzbudzenie chęci podjęcia działania i zaangażowania się w słuszną sprawę
Wychowanie fizyczne	<ul style="list-style-type: none"> zna zasady kulturalnego kibicowania potrafi motywować inne osoby do aktywności fizycznej, pomaga mniej sprawnym fizycznie rówieśnikom, chętnie uprawia dowolne formy aktywności fizycznej z osobami niepełnosprawnymi, zachęca do aktywności rekreacyjno- sportowej, np. swoich rodziców czy osoby starsze ze swojego otoczenia 	<ul style="list-style-type: none"> nauczyciel podkreśla znaczenie aktywności fizycznej w życiu dorosłego człowieka- rola „sportów całego życia”

Tabela nr 3. Treści wychowawczo – profilaktyczne do realizacji podczas zajęć lekcyjnych z poszczególnych przedmiotów w **obszarze kultura – wartości, normy, wzory zachowań w liceum.**

Wszystkie przedmioty obowiązujące w toku kształcenia w VLO	Cele szczegółowe – spodziewane rezultaty działań w danym obszarze (umiejętności ucznia). Uczeń:	Działania szczegółowe nauczycieli w ramach poszczególnych przedmiotów
Język polski	<ul style="list-style-type: none"> Uczeń zna zasady właściwej organizacji czasu, wskazuje ich pozytywny wpływ na jakość życia Uczeń określa znaczenie patriotyzmu dawniej i współcześnie Uczeń wie w czym wyraża się człowieczeństwo i godność ludzkiego życia 	<ul style="list-style-type: none"> Omówienie epikurejskiej zasady „carpe diem” w pieśniach Horacego oraz Jana Kochanowskiego Omówienie znaczenia etosu rycerskiego w średniowiecznej epice rycerskiej, w dramacie romantycznym Adama Mickiewicza „Dziady” cz. III oraz w wierszu K. K. Baczyńskiego „Modlitwa do Bogarodzicy” Analiza postawy miłosiernego samarytanina, renesansowej koncepcji godności człowieka w pieśniach Jana Kochanowskiego
Historia	<ul style="list-style-type: none"> Rozwijanie zainteresowań i szacunku dla dokonań osób związanych z naszym regionem i krajem Rozwój zainteresowania sztuką, architekturą i muzyką rozwijającą się na przestrzeni wieków. 	<ul style="list-style-type: none"> Wycieczki edukacyjne do miejsc związanych z przeszłością naszego regionu, Zapoznanie ze zbiorami muzealnymi Mielca i Podkarpacia – wyjścia na lekcje muzealne.
Wiedza o kulturze	<ul style="list-style-type: none"> Rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku regionalnego. 	<ul style="list-style-type: none"> Wycieczka do galerii sztuki lub muzeum regionalnego, spotkanie z artystą

Wiedza o społeczeństwie	<ul style="list-style-type: none"> Zna rodzaje norm prawnych i budowę normy; wyjaśnia, czym różnią się normy prawne od norm religijnych, moralnych i obyczajowych, Przeciwstawia się dyskryminacji i przeciwdziała przestępstwu 	<ul style="list-style-type: none"> Udział w konkursach wiedzy o prawie. Spotkanie z przedstawicielem organizacji pozarządowej lub przedstawicielem policji/straży miejskiej
Religia	<ul style="list-style-type: none"> Wskazuje na poszanowanie ludzkiego życia i zdrowia od chwili poczęcia aż do naturalnej śmierci 	<ul style="list-style-type: none"> Pogadanki, dyskusje, rozmowy na temat wartości ludzkiego życia, troski o zdrowie i życie Sporządzenie wystawy plastycznej „Św. Jan Paweł II orędownik życia”
Matematyka	<ul style="list-style-type: none"> Przestrzega kultury życia codziennego Jest zachęcany do rozwijania swoich uzdolnień przez udział w różnych formach poszerzania wiedzy, na przykład w konkursach i olimpiadach matematycznych, pracy w grupach Jest zachęcany do pracy własnej, kształcenia umiejętności uczenia się 	<ul style="list-style-type: none"> informowanie ucznia, jakie normy i zasady obowiązują podczas konkursów, pracy w grupach w trakcie rywalizacji nauczyciel zwraca uwagę na interakcje zachodzące w grupie, drużynie. Wzmacnia poczucie odpowiedzialności za wynik grupy Rozwijanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia i samokształcenia, zaangażowania w zdobywanie wiedzy i umiejętności.
Geografia	<ul style="list-style-type: none"> ocenia wpływ religii na postawy społeczne i gospodarkę przedstawia konsekwencje zróżnicowania religijnego i kulturowego ludności charakteryzuje kręgi kulturowe (cywilizacyjne) na świecie uzasadnia konieczność walki z rasizmem 	<ul style="list-style-type: none"> analizowanie mapy <i>Religie świata</i> zamieszczonej w podręczniku analizowanie struktury wyznaniowej świata na podstawie danych statystycznych zamieszczonych w podręczniku analizowanie infografiki <i>Wpływ religii na życie człowieka i gospodarkę</i> zamieszczonej w podręczniku analizowanie informacji dotyczących apertheidu (<i>Spojrzenie z bliska</i>)
Chemia	<ul style="list-style-type: none"> Rozwija takie cechy jak pracowitość, odpowiedzialność, rzetelność. 	<ul style="list-style-type: none"> Zachęcanie uczniów do rozwijania swoich pasji i zainteresowań. Popularyzowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu.
Fizyka	<ul style="list-style-type: none"> kształtowanie takich zdolności jak współpraca z rówieśnikami, respektowanie ustalonych zasad przy wykonywaniu doświadczeń i zadań w grupach. 	<ul style="list-style-type: none"> w trakcie pracy nauczyciel wzmacnia poczucie odpowiedzialności za wynik w grupie, reaguje na każde niewłaściwe zachowanie ucznia.
Język angielski	<ul style="list-style-type: none"> potrafi wymienić dziedziny kultury, twórców i ich dzieła, uczestniczy w kulturze poprzez czytanie tekstów literackich, zwiedzanie muzeów i galerii, spotkania z ciekawymi ludźmi wyraża i uzasadnia swoje opinie, poglądy i uczucia związane z kulturą i sztuką zna podstawowe normy społeczne 	<ul style="list-style-type: none"> prezentacja słownictwa związanego z tematyką kultury wprowadzanie elementów debaty i dyskusji podczas lekcji, uzasadnianie własnej opinii tworzenie prezentacji multimedialnych redagowanie zaproszeń, ulotek, gazetek okolicznościowych wykorzystywanie mediów do przedstawiania danej tematyki scenki maturalne z uwzględnieniem

	<ul style="list-style-type: none"> zna symbole krajów anglojęzycznych i potrafi okazać szacunek zna tradycje krajów anglojęzycznych umie przedstawić dziedzictwo kulturowe swojego kraju, regionu obcokrajowcom 	<p>tematyki kultury</p> <ul style="list-style-type: none"> tworzenie wypowiedzi pisemnych (listy, rozprawki, artykuły) związanych z tematyką kultury
Język hiszpański	<ul style="list-style-type: none"> posiada wiedzę z zakresu kultury Hiszpanii i krajów hiszpańskojęzycznych: system edukacji w Hiszpanii, ocenianie, flagi, dzielnice i budynki specyficzne dla Hiszpanii 	<ul style="list-style-type: none"> Zastosowanie pracy w grupach dzięki której uczniowie będą się uczyć poszanowania zdania, opinii i pomysłów. Działania nauczyciela nastawione są na odkrywanie różnic i podobieństw pomiędzy kulturą polską i hiszpańską. Celem działania jest wykształcenie poszanowania dla różnorodności językowej, kulturowej i etnicznej
Język niemiecki	<ul style="list-style-type: none"> Dostrzega podobieństwa i różnice kulturowe w obchodzeniu świąt i innych uroczystości pomiędzy Polską a krajami niemieckojęzycznym Dostrzega rolę tradycji w życiu człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> Nauczyciel zapoznaje za pomocą tekstów, obrazu, scenki z kulturą krajów niemieckojęzycznych dotyczącą sposobu obchodzenia świąt i innych rodzinnych uroczystości
Wychowanie fizyczne	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia zasady kulturalnego kibicowania i zasady fair play - przestrzega kultury życia codziennego - potrafi motywować do aktywności fizycznej, pomaga mniej sprawnym, zachęca do aktywności rekreacyjno-sportowej osoby ze swojego otoczenia 	<ul style="list-style-type: none"> - nauczyciel podkreśla znaczenie przestrzegania norm, reperkusje ich omijania w życiu dorosłym

Tabela nr 4. Treści wychowawczo – profilaktyczne do realizacji podczas zajęć lekcyjnych z poszczególnych przedmiotów w obszarze **bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych) w liceum.**

Wszystkie przedmioty obowiązujące w toku kształcenia w VLO	Cele szczegółowe – spodziewane rezultaty działań w danym obszarze (umiejętności ucznia). Uczeń:	Działania szczegółowe nauczycieli w ramach poszczególnych przedmiotów
Język polski	<ul style="list-style-type: none"> Uczeń zna skutki uboczne spożywania alkoholu Uczeń zna zasady bezpieczeństwa i higieny pracy oraz potrafi określić konsekwencje nie przestrzegania ich Uczeń zna konsekwencje niedożywienia lub głodzenia organizmu 	<ul style="list-style-type: none"> Wskazywanie przyczyn i skutków zachowania nałogowego pijaka – bohatera satyry Ignacego Krasickiego „Pijaństwo” Analiza wpływu uzależnienia alkoholowego bohatera „Zbrodni i kary” Fiodora Dostojewskiego - Marmieladowa na członków jego rodziny Analiza konsekwencji pracy ponad siły wykonywanej w niehigienicznych

		<p>warunkach przez bohaterów powieści Stefana Żeromskiego „Ludzie bezdomni” – pracownicy fabryki cygar</p> <ul style="list-style-type: none"> Opis skutków głodu, którego doświadczyli mieszkańcy getta przedstawieni przez Hannę Krall w reportażu „Zdażyć przed Panem Bogiem”
Historia	<ul style="list-style-type: none"> Uczeń rozumie, że większość zachowań agresywnych i siłowych prowadziła do konfliktów zbrojnych. Propagowanie odwagi cywilnej i reakcji w przypadku bycia świadkiem przemocy, wandalizmu i obrażania innego człowieka. 	<ul style="list-style-type: none"> Przybliżenie genezy dwóch wojen światowych Pokazanie przez nauczyciela adekwatnych przykładów w historii np. pomoc Żydom podczas II wojny światowej
Wiedza o kulturze	<ul style="list-style-type: none"> Doskonalenie umiejętności rozpoznawania zagrożeń cywilizacyjnych (subkultury, - nachalna reklama itp.) 	<ul style="list-style-type: none"> Wykład o subkulturach i negatywnych skutkach oddziaływania reklam.
Wiedza o społeczeństwie	<ul style="list-style-type: none"> Wymienia główne prawa, jakie przysługują ofierze, sprawcy i świadkowi przestępstwa, Zna przepisy dotyczące sprzedaży napojów alkoholowych, używania tytoniu i wyrobów tytoniowych 	<ul style="list-style-type: none"> Spotkanie z radcą prawnym. Analiza zapisów ustawowych i przykładowych kazusów prawnych.
Religia	<ul style="list-style-type: none"> Wskazuje na poszanowanie ludzkiego życia i zdrowia od chwili poczęcia aż do naturalnej śmierci 	<ul style="list-style-type: none"> Pogadanki, dyskusje, rozmowy na temat wartości ludzkiego życia, troski o zdrowie i życie Sporządzenie wystawy plastycznej „Św. Jan Paweł II orędownik życia”
Matematyka	<ul style="list-style-type: none"> zna skutki uboczne i choroby związane z paleniem wyrobów nikotynowych i e-papierosów zna skutki uboczne złych relacji zna zagrożenia płynące z zażywania narkotyków i środków odurzających 	<ul style="list-style-type: none"> przeprowadzenie rozmów profilaktycznych związanych z używaniem i nadużywaniem nikotyny, alkoholu, narkotyków i dopalaczy Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – podstawy negocjacji i mediacji.
Geografia	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia zagrożenia związane z terroryzmem, omawia przyczyny i skutki wybranych zamachów terrorystycznych na świecie 	<ul style="list-style-type: none"> dyskusja dydaktyczna: <i>Terroryzm i jego skutki</i> analizowanie przyczyn i skutków wybranych zamachów terrorystycznych na świecie na podstawie kalendarium zamieszczonego w podręczniku i filmów edukacyjnych
Chemia	<ul style="list-style-type: none"> Kształtuje swoją postawę w atmosferze otwartości i przyzwolenia na dyskusję opartą na szacunku obu stron. 	<ul style="list-style-type: none"> Rozwijanie umiejętności osobistej odpowiedzialności, zachęcanie do angażowania się w prawidłowe i zdrowe zachowania.
Fizyka	<ul style="list-style-type: none"> kształtowanie gotowości i umiejętności udzielania pierwszej pomocy zna procedury postępowania w sytuacji zagrożenia 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowanie informacji o ochronie przed promieniowaniem jądrowym

Język angielski	<ul style="list-style-type: none"> • zna zagrożenia płynące z niewłaściwego korzystania z mediów, w szczególności z Internetu i portali społecznościowych • potrafi podać sposoby zapobiegania przestępstwom • potrafi rozmawiać o skutkach ubocznych płynących z nadużywania alkoholu, nikotyny i narkotyków • zna zasady bezpiecznego poruszania się po mieście jako kierowca i pasażer 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentacja słownictwa związanego z tematyką bezpieczeństwa • wprowadzanie elementów rozmowy podczas lekcji, uzasadnianie własnej opinii • tworzenie prezentacji multimedialnych • redagowanie ulotek, gazetek okolicznościowych • wykorzystywanie mediów do przedstawiania danej tematyki • scenki maturalne z uwzględnieniem tematyki bezpieczeństwa i profilaktyki • tworzenie wypowiedzi pisemnych (listy, rozprawki, artykuły) związanych z tematyką bezpieczeństwa i profilaktyki
Język hiszpański	<ul style="list-style-type: none"> • zna i rozumie zasady bezpieczeństwa 	<ul style="list-style-type: none"> • Nauczyciel stara się poznać i zrozumieć cechy charakterystyczne dla gimnazjalistów czyli nadpobudliwość, niepewność, potrzebę akceptacji, antagonizmy między chłopcami i dziewczętami i odpowiednio do tego prowadzić zajęcia dydaktyczne. • Nauczyciel w czasie lekcji służy pomocą, wspiera realizację zadań, aktywizuje wielotonowo ucznia i obniża w miarę możliwości stres.
Wychowanie fizyczne	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi zachować się w sytuacji wypadków i urazów w czasie zajęć ruchowych • zna zagrożenia wynikające ze stosowania używek • zna zasady zdrowego odżywiania, potrafi zaplanować zdrowy jadłospis 	<ul style="list-style-type: none"> • informowanie ucznia o przepisach BHP • zapoznaje z zasadami zdrowego odżywiania, przedstawia sposoby walki z anoreksją, bulimią i otyłością

Ogólne treści wychowawczo-profilaktyczne do realizacji podczas godzin wychowawczych w V LO

I Edukacja zdrowotna

1. Kształtowanie postaw prozdrowotnych poprzez promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia.
2. Techniki skutecznego uczenia się oraz organizacja własnego warsztatu pracy.
3. Planowanie rozwoju osobistego ucznia – orientacja zawodowa.
4. Budowanie adekwatnego obrazu własnej osoby (umiejętności, preferencje, predyspozycje, zainteresowania i pasje życiowe)
5. Współczesne zagrożenia ekologiczne, cywilizacyjne, ekonomiczne, polityczne.
6. Strategie radzenia sobie ze stresem.
7. Adekwatne zachowania w sytuacjach zagrożenia.

II Relacje- kształtowanie postaw społecznych

1. Rola integracji we właściwym kształtowaniu relacji rówieśniczych i społecznych.
2. Budowanie odpowiedzialności za siebie oraz grupę klasową – samorządność klasowa i szkolna.
3. Świat uczuć i emocji
4. Rola komunikacji interpersonalnej w budowaniu relacji międzyludzkich.
5. Budowanie pozytywnego, adekwatnego obrazu własnej osoby (mocne strony)
6. Być asertywnym – budowanie relacji w oparciu o szacunek i akceptację drugiego człowieka.
7. Identyfikacja z grupą społeczną (rodzina, szkoła, społeczność lokalna, naród, stowarzyszenia, subkultury)

III Kultura, wartości, normy, wzory zachowań

1. Podstawy kultury bycia - „SAVOIR VIVRE” na co dzień.
2. Zasady współżycia i współpracy w grupie.
3. Kształtowanie podstawowych wartości w życiu człowieka: miłości, przyjaźni, koleżeństwa, szacunku, akceptacji, tolerancji, prawdy, godności ludzkiej.
4. Kształtowanie świadomości narodowej i obywatelskiej – symbole narodowe, miejsca pamięci, patriotyzm, honor, uczciwość.
5. Rola stowarzyszeń charytatywnych oraz wolontariatu w kształtowaniu umiejętności dzielenia się z innymi

6. Ludzie starsi i niepełnosprawni – integracja i tolerancja w życiu człowieka
7. Poznawanie zwyczajów i tradycji w budowaniu tożsamości narodowej.

IV. Bezpieczeństwo - profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)

1. Jak żyć zdrowo i szczęśliwie – w zgodzie z sobą (akceptacja) i z innymi (współpraca)
2. Profilaktyka uzależnień (alkoholu oraz środków psychoaktywnych)
3. Profilaktyka zachowań ryzykownych, agresji i przemocy
4. Zagrożenie płynące z Internetu, mass-mediów, portali społecznościowych – profilaktyka cyberprzemocy
5. Alienacja człowieka we współczesnym świecie
6. Rozpoznawanie zagrożeń cywilizacyjnych (uzależnienia, sekty, subkultury, choroby) i manipulacji polityczno-gospodarczych (rasizm, nietolerancja, terroryzm, rozpad więzi rodzinnych, brak ideałów, sugestywność na reklamę).
7. Zasady BHP w szkole oraz bezpieczeństwo podczas wycieczek szkolnych.

III. Ewaluacja programu wychowawczo-profilaktycznego

1. Procedura ewaluacji

1. Ewaluacja to systematyczne badanie wartości lub cech danego programu, działania czy też obiektu uwzględniając przyjęte kryteria w celu jego usprawnienia.
2. Cele ewaluacji programu wychowawczo - profilaktycznego szkoły:
 - określenie skuteczności działań wynikających z realizacji programu
 - dostosowanie programu do pojawiających się problemów i potrzeb uczniów, rodziców i nauczycieli
 - określenie możliwości kontynuowania programu w kolejnym cyklu kształcenia.
3. Problematyka badawcza:
 - sprawdzenie w jakim zakresie treści programu odpowiadają potrzebom środowiska szkolnego i realiom życia
 - określenie zakresu zmian i modyfikacji treści
 - analiza występowania czynników, rodzajów i przyczyn zachowań ryzykownych oraz czynników chroniących

- rozeznanie w jakim stopniu program wpływa na jakość pracy opiekuńczo-wychowawczej szkoły.

4. Kryteria ewaluacji:

- trafność wobec potrzeb uczniów i realiów szkoły
- otwartość treści programowych
- zgodność uwarunkowań programu do jego celów i treści
- efektywność
- spójność z działaniami opiekuńczo-wychowawczymi

5. Metody zbierania danych:

- obserwacja
- wywiad
- analiza dokumentów
- ankiety
- opinie uczniów, rodziców i nauczycieli.

Ewaluacja dokonywana będzie pod koniec każdego roku szkolnego